

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ВНЗ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

С. В. Бреус, к.е.н., доцент
М. А. Ковальчук, студентка
Київський національний університет технологій та дизайну

Становлення державності не можливе без створення ефективної системи економічної безпеки держави. Проходження Україною складного історичного становлення як суверенної держави наглядно демонструє складність побудови такої системи.

Руйнування суспільних та економічних зв'язків, котре відбулось наприкінці 90-х років, економічна криза 2008-2009 років та 2013-2014 років не тільки негативно впливають на державу в цілому, а й загрожують її економічній і національній безпеці.

Актуальність теми економічної безпеки ВНЗ у теперішній час пов'язана як з очевидними причинами (скорочення чисельності абітурієнтів, зменшення обсягів державного фінансування), так і з тими, що на перший погляд не видні (загострення конкуренції між ВНЗ за абітурієнтів та конкуренції між випускниками на ринку праці, зростання запитів роботодавців стосовно професійних навичок студентів тощо).

Зазначене зумовлює необхідність приділення уваги та концентрації зусиль на всіх рівнях управління задля підвищення економічної безпеки ВНЗ, що позитивно вплине на економічну безпеку держави.

Безпека будь-якої системи передбачає її здатність адекватно реагувати на зовнішні та внутрішні фактори з метою свого самозбереження і розвитку. Це трактування повною мірою стосується і сфери освіти. При цьому особлива увага має бути приділена забезпеченню економічної безпеки вищих навчальних закладів як властивості їх економічної системи, яка повинна адекватно реагувати на зовнішні та внутрішні загрози з метою самозбереження і розвитку за допомогою перебудови внутрішньої структури та корекції параметрів функціонування [1].

Безпека освітньої установи характеризується економічними можливостями реалізації її цілей і завдань, а також формуванням необхідних умов господарської діяльності.

Йдеться про необхідні умови життєдіяльності (функціонування) і можливості реалізації найважливіших потреб суспільства (як поза ВНЗ, так і всередині його). При цьому об'єктом управлінського впливу в аспекті забезпечення економічної безпеки є організаційно-економічні відносини, які складаються в процесі виробництва освітніх товарів.

Отже, підвищення рівня економічної безпеки ВНЗ безпосередньо пов'язано з формуванням набору ефективних інструментів, які забезпечують його сталий економічний розвиток для реалізації цілей і завдань [1].

Зокрема, підвищенню рівня економічної безпеки ВНЗ сприятиме збільшення кількості споживачів освітніх послуг. В сучасних умовах гостро відчуваються наслідки демографічної кризи 1990-х років, результатом чого, у тому числі, є скорочення кількості абітурієнтів у вітчизняні вищі навчальні заклади. Тому для вирішення цього питання ВНЗ мають активізувати співробітництво зі школами, коледжами, технікумами з метою залучення їхніх випускників до навчання; проведення днів «відкритих дверей».

Також позитивно впливатиме на рівень економічної безпеки залучення до навчання в виші іноземних громадян. Такі заходи вбачаються корисними з точки зору отримання ВНЗ додаткових доходів й підвищення його економічної безпеки.

Сприятиме підвищенню економічної безпеки вишу і співпраця з підприємствами та організаціями з метою підвищення кваліфікації та вищої освіти їх працівниками.

Другим напрямом збільшення економічної безпеки ВНЗ постає забезпечення якості викладання навчальних дисциплін за рахунок залучення у виші кваліфікованих вчених, що створює передумови для покращення іміджу ВНЗ, підвищення його позицій у вітчизняних та міжнародних рейтингах вищих навчальних закладів та підвищенню рівня його економічної безпеки.

Важливим ресурсом здійснення освітньої діяльності ВНЗ постає необхідна матеріальна база, підтримка якої є окремим напрямом підвищення економічної безпеки ВНЗ. Для ВНЗ доцільно вести мову не про скорочення матеріальної бази, й, звичайно не про її просте нарощення в складних умовах функціонування вітчизняних ВНЗ в Україні, а, скоріше, про оптимізацію матеріальної бази ведення навчального процесу. Критерієм оптимальності в такому разі є комбінування достатності для проведення навчального процесу та відсутності не використовуваних у навчальному процесі та для виконання адміністративних функцій приміщень та площ. Наявна матеріальна база – приміщення, будівлі, площі, земля, обладнання – не тільки використовуються у реалізації основної діяльності ВНЗ, але й потребують пов'язаних витрат, тому така база має бути достатньою (із певним запасом) для проведення навчального процесу, але не більше того [2].

Іншими важливими напрямом підвищення економічної безпеки ВНЗ є:

- скорочення витрат на фінансування діяльності;
- зростання доходів від інших видів діяльності крім навчальної;
- укріплення відносин із профільним Міністерством та іншими органами державної влади.

Таким чином, можна зазначити, що економічна безпека ВНЗ і економічна безпека держави нерозривно пов'язані між собою. Підвищення рівня економічної безпеки ВНЗ справлятиме позитивний вплив не тільки на функціонування самого вишу, а й держави в цілому.

Список використаної літератури:

1. Матюх С. А. Особливості формування економічної безпеки вищого навчального закладу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.knutd.com.ua/our-publikation/533/565/5496/>
2. Тюленев Г. Д. Основні напрями підвищення економічної безпеки вітчизняних ВНЗ. Економіка Менеджмент Підприємництво, № 25 (I) / 2013. Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eme.ucoz.ua/pdf/251/25Tyul.pdf>.